

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.2.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7160 Pana Posła Dariusza Mateckiego w sprawie migracji zarobkowej do Polski i zapotrzebowania na pracowników w 2025 r. przedstawiam, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, poniższe wyjaśnienia.

Warunki dostępu cudzoziemców do polskiego rynku pracy określono przede wszystkim przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ oraz ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, regulującej głównie kwestie pobytowe i będącej aktem we właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Obowiązują ponadto również szczególne, doraźne rozwiązania dotyczące dostępu obywateli Ukrainy i członków ich rodzin, którzy przyjechali do Polski po wybuchu wojny w 2022 r. do rynku pracy, określone ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Dokumentami dopuszczającymi cudzoziemców do pracy w Polsce, regulowanymi przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, są natomiast:

- zezwolenia na pracę, w tym zezwolenia na pracę sezonową,
- oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (dotyczące tylko obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii lub Ukrainy).

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przewiduje szczególną procedurę „powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy”.

Należy mieć przy tym na uwadze, że samo wydanie zezwolenia oraz złożenie oświadczenia lub powiadomienia nie oznacza, że osoba której dany dokument dotyczy podjęła pracę w Polsce, a jedynie, że miała do tego prawo. W związku z tym najbardziej miarodajne dane dotyczące liczby migrantów zarobkowych przebywających w Polsce pochodzą z rejestrów ZUS. Zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych, wszystkie osoby będące m.in. pracownikami, zleceniobiorcami i prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Ubezpieczeniom (poza szczególnymi przypadkami) podlegają również cudzoziemcy pracujący w Polsce.

Odnosnie sektorów gospodarki, w których pracują cudzoziemcy informuję, że Kierownictwo MRPiPS aktualnie nie dysponuje danymi ZUS dotyczącymi roku 2024.

Uchwałą nr 120 Rada Ministrów przyjęła na posiedzeniu 15 października 2024 r. dokument o charakterze strategicznym pt. „Odzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo. Kompleksowa i odpowiedzialna strategia migracyjna Polski na lata 2025-2030” (dalej jako

¹ 12 maja 2025 r. w Dzienniku Ustaw opublikowano Ustawę z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. z 2025 r. poz. 620), której przepisy wejdą w życie 1 czerwca 2025 r.

„strategia”). Jego podstawowym założeniem jest stworzenie ram zarządzania procesami migracyjnymi, co umożliwi zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Polski. Realizowana na podstawie strategii polityka migracyjna ma zawierać instrumenty pozwalające na zwiększanie konkurencyjności polskiej gospodarki i sektora szkolnictwa wyższego oraz stymulowanie migracji powrotnych Polaków i cudzoziemców pochodzenia polskiego.

W kwestii przyjmowania migrantów ekonomicznych strategia zakłada, że konsekwencjom zmian demograficznych i społecznych na rynku pracy należy przeciwdziałać wykorzystując nie tylko instrumenty polityki imigracyjnej. Polska będzie dopuszczać do rynku pracy cudzoziemców tak, aby uzupełniać niedobory w zawodach deficytowych, tworząc przy tym specjalne regulacje mające zastosowanie do zawodów długotrwale deficytowych. Dopuszczanie cudzoziemców do polskiego rynku pracy w specjalnej procedurze będzie uzależnione od spełnienia przez nich warunków:

- posiadania obywatelstwa kraju należącego do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwa, z którym Polska bądź UE ma podpisaną umowę o readmisji, która jest skutecznie realizowana;
- posiadania unikatowych, wysokospecjalistycznych umiejętności lub brak możliwości znalezienia pracownika o potrzebnych oraz unikatowych umiejętnościach w Polsce;
- otrzymywania wynagrodzenia miesięcznego co najmniej porównywalnego z pracownikami polskimi w danej branży, tak aby w tym zakresie nie tworzyć nieuczciwej konkurencji;
- zatrudnienia na wniosek pracodawcy realizującego inwestycje w Polsce o strategicznym znaczeniu dla gospodarki lub obronności państwa.

Prognozy dotyczące występowania na polskim rynku pracy zawodów deficytowych zawarte są w corocznym badaniu pn. „Barometr zawodów”, koordynowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Barometr zawodów jest krótkookresową (jednoroczną) prognozą zapotrzebowania na pracowników w wybranych zawodach, realizowaną na poziomie powiatowym. W 2025 r. na poziomie kraju:

- 23 zawody uznano za deficytowe (29 zawodów w prognozie na 2024 r.);
- 145 zawodów zakwalifikowano do zrównoważonych (139 w 2024 r.);
- nie wskazano zawodów nadwyżkowych (podobnie jak w prognozie na 2024 r.).

Zgodnie z przewidywaniami, deficyty kadrowe w 2025 r. dotyczyć będą następujących branż:

- budowlanej (5 zawodów deficytowych) – braki kadrowe w zawodach: dekarze i blacharze budowlani (w trwałym deficycie), monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, robotnicy budowlani;
- edukacyjnej (5 zawodów) – braki kadrowe w zawodach: nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele przedszkoli, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych;
- medyczno-opiekuńczej (4 zawody) – braki kadrowe w zawodach: lekarze, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarki i położne, psychologzy i psychoterapeuci;
- transportowo-spedycyjno-logistycznej (3 zawody) – braki kadrowe w zawodach: kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy;
- finansowo-prawnej (2 zawody) – braki kadrowe w zawodach: pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, samodzielni księgowi;
- elektro-energetycznej (1 zawód) – braki kadrowe w zawodzie: elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy;

- produkcyjno-przetwórczej (1 zawód) – braki kadrowe spawaczy;
- mechaniczno-motoryzacyjnej (1 zawód) – braki kadrowe mechaników pojazdów samochodowych;
- ochrony i bezpieczeństwa (1 zawód) – braki kadrowe pracowników służb mundurowych.

W Dzienniku Ustaw opublikowano 12 maja 2025 r. przygotowaną w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ustawę z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2025 poz. 621). Zgodnie z jej przepisami dostęp cudzoziemców do rynku pracy oparty będzie na zasadzie komplementarności. Zawarte w ustawie rozwiązania zakładają, że najważniejsze jest zapewnienie dostępu do polskiego rynku pracy pracownikom będącym Polakami oraz odpowiednią ochronę ich praw pracowniczych. Cudzoziemcy powinni jedynie uzupełniać w niezbędnym zakresie braki kadrowe występujące na polskim rynku pracy. Ustawa wprowadza procedurę, która pozwoli powiatom decydować w jakich zawodach i w jakim okresie ograniczyć możliwość powierzania pracy cudzoziemcom. To lokalny starosta, w oparciu o dane dotyczące poziomu bezrobocia w danym zawodzie, oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii powiatowej rady rynku pracy, zdecyduje gdzie wprowadzić ograniczenia. Wniosek starosty będzie musiał zatwierdzić właściwy wojewoda. Informacja o zawodach, w których wprowadzono ograniczenia będzie publicznie dostępna. W zawodach tych cudzoziemcy nie będą mogli uzyskać zezwolenia na pracę.

Ustawa utrzymuje przesłankę porównywalności wynagrodzenia oferowanego cudzoziemcowi w stosunku do wynagrodzeń na polskim rynku pracy. Przesłanka ta stanowi jedno z podstawowych narzędzi prawnych gwarantujących uzupełniający charakter dostępu cudzoziemców do polskiego rynku pracy i pozwala zapobiegać sytuacjom zatrudniania w miejsce obywateli polskich gorzej opłacanych pracowników z krajów trzecich. Dodatkowo, w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym wojewódzkie urzędy pracy będą miały obowiązek dokonywania raz na 6 miesięcy analiz dotyczących oferowanych wynagrodzeń na lokalnych rynkach pracy i przekazywania ich ministrowi właściwemu do spraw pracy oraz powiatowym urządům pracy. Zestawienia przygotowane na podstawie tych analiz pozwolą ocenić, czy wynagrodzenie proponowane cudzoziemcowi, w związku z ubieganiem się o zezwolenie na pracę lub o wpis oświadczenia do ewidencji oświadczeń, jest porównywalne do wynagrodzeń oferowanych obywatelom polskim, którzy wykonują pracę na podobnym stanowisku.

Kluczowe dla osiągnięcia sukcesu w zakresie polityki imigracyjnej (jak wskazano w Strategii) jest jej połączenie z polityką integracyjną. Przyjęty model polityki integracyjnej zakłada konieczność dostosowania się cudzoziemców do norm i zasad obowiązujących w społeczeństwie polskim. Polska prowadzi dwukierunkową i aktywną politykę integracyjną, której celem której jest zapobieganie konfliktom mogącym negatywnie wpływać na poziom spójności społecznej w kraju.

W tym kontekście należy wymienić opracowany i wdrożony jeszcze przez poprzedni rząd, a obecnie kontynuowany na niezmiennych zasadach przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji przy wsparciu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, program otwierania i prowadzenia Centrów Integracji Cudzoziemców (CIC).

Działalność centrów dotyczy integracji z polskim społeczeństwem obcokrajowców, którzy legalnie przebywają w Polsce i planują pozostać w kraju na dłuższy czas. Źródłem jej finansowania jest europejski Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, w związku z czym nie stanowi ona obciążenia dla budżetu państwa i samorządów terytorialnych.

Działania podejmowane w Centrach służą skutecznej integracji, wzmacniając tym samym bezpieczeństwo kraju. Strategia przyjmuje nadrzędny priorytet bezpieczeństwa rozumiany jako zobowiązanie państwa do działań na wszystkich poziomach, tak aby dokonujące się procesy migracyjne były szczegółowo regulowane i pozostawały pod kontrolą w zakresie celów migracji, jej skali i kierunków.

Określenie zasad dostępu do terytorium Polski pozostaje w gestii Rządu i musi być podejmowane z uwzględnieniem konieczności respektowania zobowiązań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej i strefie Schengen. Przedmiotowe zasady są regulowane w ramach polityki wizowej oraz procedur legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Kraju. Procesy te są ze sobą ściśle powiązane i służą niedopuszczeniu do wjazdu i pobytu w Polsce osób niepożądanych. Obcokrajowcy, którym zostanie udowodnione postępowanie niezgodne z polskim prawem zostaną wydalenii z terytorium RP do swojego kraju pochodzenia.

Odnosząc się do poruszonego w interpelacji wątku przybywania do Polski cudzoziemców z krajów o wysokim zagrożeniu migracyjnym należy wspomnieć, że następstwem tzw. afery wizowej było utworzenie w ramach reaktywowanego Zespołu ds. Migracji Grupy Roboczej do spraw wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym RP. W efekcie prac podjętych przez to ciało powstała „Biała Księga”, czyli dokument określający obszary koniecznych zmian legislacyjnych i proceduralnych, których celem jest poprawa regulacji prawnych i praktyk odnoszących się do procesu wydawania wiz, w szczególności wiz studenckich i pracowniczych. Dokument stanowił podstawę opracowania w Ministerstwie Spraw Zagranicznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt ten reguluje kwestie z zakresu dostępu cudzoziemców, również z krajów o wysokim zagrożeniu migracyjnym, do polskiego rynku pracy, czy możliwości podjęcia przez nich studiów w Polsce. Uregulowanie tych kwestii, obok innych kroków podjętych przez Ministra Spraw Zagranicznych (np. podniesienia opłaty za wizę czy zaktualizowanie wytycznych dla konsulów) przyczyni się do systemowego wyeliminowania przestrzeni do nadużyć, powstałej w wyniku prowadzenia przez Rząd Zjednoczonej Prawicy niespójnej polityki migracyjnej.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/